

Madecki, Roman

V Ostravě o tvorbě Wisławy Szymborské

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. X, Řada literárněvědné slavistiky. 2004, vol. 53, iss. X7, pp. 178-179

ISBN 80-210-3357-6

ISSN 1212-1509

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103172>

Access Date: 09. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

– Ivan Verč, Terst, Jola Škulj, Lublaň, Alenka Koron, Lublaň, Peter V. Zima, Celovec, Janez Strutz, Celovec, Jelka Kernev Štrajn, Lublaň, a Silvija Borovnik, Maribor), obsahuje také úvod jednoho z editorů Darka Dolinara a na závěr publikace bibliografii literárněhistorických prací o slovinské literatuře za léta 1919–2002 (s malým slovníčkem pojmů – sestavil Martin Grum ve spolupráci s D. Dolinarem a M. Juvanem), anglický překlad Dolinarova úvodu, jmenný rejstřík a potřebné stručné medailony autorů referátů.

Jen několik poznámek na okraj. Sborník referátů z lublaňské konference potvrdil to, co naznačil sborník jejich resumé: ano, literární historie je v permanentní krizi asi už svým zaměřením, ale také ideologizací a nejasnostmi v souvislosti s adresáty předmětu, s historickým principem nazírání na literaturu a rozpory mezi tradičními a novými modely bádání. K těmto otázkám zaznělo na konferenci mnoho různých a často protichůdných názorů, ale i řada náznaků možných řešení. Pro literární vědce, zejména zahraniční je velice užitečná připojená bibliografie, která dokumentuje jednak kvantitu publikací v daném oboru, jednak jejich tematické zaměření. Tzn., že pěkně graficky vypravená kniha *Kako pisati literarno zgodovino danes? Mednarodni simpozij*. Razprave se nestane pouze dokumentem o jedné konferenci, ale také dobrým průvodcem při zběžných informacích o slovinské literatuře.

U příležitosti sedmdesátých narozenin významného polského slavisty a bulharisty profesora Edwarda Mozejka vyšel sborník nazvaný *Z zagadnień literatury, kultury i języka. Studia ofiarowane Profesorowi Edwardowi Mozejce*, ed. Bożena Tokarz, Śląsk, Katowice 2003, 270 s. Profesor Mozejko se narodil ve středoaasijském Samarkandu (v dnešním Uzbekistánu) a později žil v Bělorusku a odtud se vrátil do vlasti svých předků, do Polska, odkud byl za druhé světové války odveden na nucené práce do Bavorska. Po válce, vysokoškolských studiích a praxi doma přednášel po tři roky na dánské univerzitě v Århusu a po roce 1968 se rozhodl odjet do Kanady. Tam přednáší slovanskou a srovnávací literární vědu na University of Alberta a od roku 1998 současně hostuje na Slezské univerzitě v Katovicích (výklady

o bulharské literatuře). Na univerzitě ve státě Alberta byl profesor Mozejko v letech 1985–91 vedoucím Katedry srovnávací literatury, od roku 1987 je členem Královské akademie věd Kanady; ve stejném roce obdržel cenu kanadské federální vlády v Otavě za vynikající přínos do kulturního života Kanady a o rok později pak cenu Albertské univerzity za významné vědecké výsledky.

Připojená bibliografie prací profesora Mozejky je výmluvným obrazem o šíři jeho vědeckého bádání, které kromě polské a bulharské literatury zahrnuje také práce obecnější a teoretické, např. o modernismu, avantgardě a postmodernismu, literární fantastice, slovanské komparatistice, kultuře Slovanů a o otázkách multikulturnosti, knižně vyšla publikace *Den socialistiske realisme: en litteraer metodes teori og historiske utvikling* (Oslo 1977). Pro nás je jistě zajímavé, že psal také o české literatuře, zejména o Jaroslavu Seifertovi, kterého – jak mi sdělil v osobním rozhovoru – miluje z českých básníků nejvíc (viz např. studii *Between Dream and Reality: The poetry of Jaroslav Seifert*, in – *Contemporary Literary Criticism* 1996, s. 338–345).

Recenzovaný sborník otevírá stať Edwarda Mozejky *Wierność i cierpienie: O Polakach w Związku Sowieckim przed 1939 r.* a první část doplňuje informativně vzpomínkový text Kaliny Bachnevy ze sofijské a krakovské univerzity a již vzpomínaná jubilatova bibliografie. Literárněvědné a kulturologické příspěvky jsou dilem především polských badatelů, včetně bulharistů, ale i vědců zahraničních (Enrico Musacchio, Krištof Jacek Kozak a Richard Young, všichni Alberta; Elena Krasnoščekova, Georgia; Diana Ivanova, Plovdiv), z naší univerzity do publikace přispěl Ivo Pospíšil (studie *Some Episodes from the History of Czech Slavonic Literary Studies in the Context of Contemporary Thought*). Rovněž jazykovědnými příspěvky se na publikaci podíleli převážně domácí autoři, ale také vědci z Itálie – Polák Aleksander Wilkoń a Roberto Donato. Obecně shrnut: sborník obsahuje příspěvky, jež se týkají mnoha literatur, kultur a jazyků – v Argentině, Bulharsku, České republice, Chorvatsku, Makedonii, Polsku, Rusku, Slovensku, Slovinsku a Itálii.

Ludvík Štěpán

V OSTRAVĚ O TVORBĚ WISŁAWY SZYMBORSKÉ

Ve dnech 4. – 5. prosince 2003 se na Ostravské univerzitě uskutečnila mezinárodní konference *Wisława Szymborska: Tradycja – współczesność – recepcja*. Pořadatelem byla katedra slavistiky filozofické fakulty Ostravské univerzity, kterou

v jejím organizačním úsilí podpořil také Polský institut v Praze. Záštitu nad celou akcí převzal generální konzul Polské republiky v Ostravě Andrzej Kaczorowski. Hlavním motivem pro uspořádání tohoto vědeckého setkání bylo významné životní jubileum

první dámy polské poezie. Ta totiž 2. července 2003 oslavila v dobrém zdraví a neutuchající tvůrčí síle své osmdesáté narozeniny.

O tvorbě nositelky Nobelovy ceny za literaturu přijelo do Ostravy přednášet a diskutovat mnoho vědců z Polska i České republiky. Polská účast byla velmi výrazná. Přijeli literární vědci i jazykovedci z Poznaně, Lodže, Vratislavi, Katovic, Gdaňsku, Opolí či Bielska. Potěšitelné bylo, že pozvání do Ostravy přijali i mezinárodně uznávaní badatelé. V tomto smyslu byla významná především účast Anny Legeżyńskiej z Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani, která patří k největším znalkyním tvorby W. Szymborské. Prof. Legeżyńska přednesla nejen zahajovací referát konference, ale po celé dva dny ochotně naslouchala textům ostatních účastníků a velmi aktivně se zapojovala do diskuse.

Na plenárním zasedání zazněly tři referáty. A. Legeżyńska se zabývala především místem člověka a přírody v básnickém světě autorky. T. Świątosławska z Lodžské univerzity se věnovala prozaickým textům ze sbírky *Nowe lektury nadobowiążkowe* a J. Brzozowski z Lodže hovořil o formální i obsahové stránce básně *Uprzejmość niewidomych*.

Po plenárním zasedání následovalo jednání ve dvou sekcích. Sekce A byla věnována různým literárněvědným aspektům básnické i prozaické tvorby W. Szymborské, její osobní filozofii, charakteristikám jejího poetického jazyka či využití motivů z jiných

oblastí umění. Sekce B byla věnována především recepci autorčiny tvorby ze strany čtenářů i kritiků a problematice intertextuality v její tvorbě. V obou sekcích převažovaly referáty polských hostů, avšak významné místo měla v programu také vystoupení zástupců českých polonistických pracovišť.

Na konferenci byla výrazně zastoupena především polonistika ostravská a brněnská. Z domácích jmenujme alespoň M. Balowského, který hovořil o sémantice chvíle, trvání a pomíjivosti v poslední sbírce W. Szymborské *Chwila*, a Z. Matyskovou, jež ukázala, jak Szymborskou vnímají kritici, badatelé, překladatelé a přátelé. Brněnskou polonistiku reprezentovali K. Kardyni-Pelikánová, R. Putzlacher-Buchtová a R. Madecki. K. Pelikánová (jednání se nemohla zúčastnit) se ve svém referátu zaměřila na problematiku žánrové kvalifikace poetických děl W. Szymborské, R. Putzlacher-Buchtová se pokusila ukázat básníku jako živého člověka v kontextu kulturního dění a R. Madecki se věnoval otázkám řečových žánrů v autorčině básnickém jazyce, zejména využití prvků modifikovaného dialogu v básních *Na wieży Babel* a *Pogrzeb*.

Obdobný program konference byl doplněn zajímavými doprovodnými akcemi. Za zmínku stojí zejména výstava Władysława Szymborska – život a tvorba a také humorně pojatá slavnostní večeře s autorčinými limericky.

Roman Madecki

MEZINÁRODNÍ SETKÁNÍ V ROCE 2003

Také v roce 2003 se konala řada mezinárodních literárněvědných konferencí, ať už u nás, nebo v zahraničí. Vybral jsem z nich tři, které sice každá vypovídaly o jiném předmětu či fenoménu slovanských literatur, nicméně společný měly kontext: dění v Evropě.

OBRAZ MINULOSTI V SOUČASNÉ ČESKÉ A POLSKÉ LITERATUŘE byl název konference, která se konala v Domě kultury Petra Bezruče v Opavě v polovině listopadu, a pořádala ji Slezská univerzita v Opavě. Opavská česko-polská akce je již tradiční – koná se totiž každým rokem od 1995, nejprve ve spolupráci s filiálkou Slezské univerzity v Těšíně, později s Opolskou univerzitou. V posledních letech také narůstal počet účastníků z Polska, takže na posledním jednání převažovali. Dvoudenní akce se zabývala obrazem bližší i vzdálenější minulosti jak v poezii, tak v próze české i polské. A také spektrum autorů bylo nesmírně rozmanité: z polské literatury se hovořilo např. o J. Pilchovi, O. Tokarczuk, T. Nowakowském, J. M. Rymkiewiczovi, A.

Świrszczyńském, K. I. Gałczyńském, J. Iwaszkiewiczovi, o polské publicistice, filmu atd., z české literatury mj. o V. Macurovi, D. Hodrové, L. Vaculíkovi, V. Havlovi, J. Kainarovi ad.

ČESKO-SLOVENSKÉ VZTAHY, EVROPA A SVĚT bylo téma už šesté česko-slovenské slovanské konference, která se konala počátkem prosince na FF MU v Brně. Pořádaly ji kromě Ústavu slavistiky FF MU Slavistická společnost Franka Wollmana, Středoevropské centrum slovanských studií a Český komitét slavistů ve spolupráci s brněnskou pobočkou Literárněvědné společnosti. Rovněž záber tohoto setkání byl široký – týkal se vzájemných vztahů, překladů, recepcí, literárních proudů, vydavatelských aktivit i jednotlivých autorů a svoje referáty na něm přednesli vědci z Brna, Opavy, Olomouce, Bratislavy, Banské Bystrice, Nitry, Prešova a Piliscsaby.

SLOVANSKÉ LITERATURY PO ROCE 1989 V DIALOGU S EVROPOU A SVĚTEM